

Vključevanje nadarjenih učencev v interesno dejavnost Naravoslovne urice

Tatjana Hedžet

Osnovna šola Vojnik

Izvleček

Nadarjeni učenci imajo posebno sposobnost oziroma talent, s katerim lahko veliko prispevajo k družbi. Učiteljeva naloga je, da jim te sposobnosti pomaga razvijati, zlasti sposobnost iskanja novih odgovorov na vprašanja. Na šoli se vsako leto srečujemo s problemom, kako nadarjene učence čim aktivneje vključiti, jim ponuditi nove izzive ter jih povezati, da bodo svoje znanje prenašali na druge. S pomočjo nadarjenih učencev iz višjih razredov smo oblikovali interesno dejavnost s področja naravoslovja in jim omogočili, da pripravijo eksperimente in vodijo dejavnost za mlajše učence. S tem so spoznali nov način dela, kjer so lahko pokazali svoje voditeljske sposobnosti in svoj talent, svoje znanje pa prenašali na učence iz nižjih razredov ter pri njih spodbujali opazovanje, radovednost, vedoželjnost, razmišljanje, sklepanje ... Taka oblika dela je prinesla same pozitivne odzive učencev, staršev pa tudi drugih delavcev šole. Vemo, da so nadpovprečno sposobni učenci naše največje bogastvo, zato jih ne smemo zanemariti, ampak čim boljše izkoristiti njihove sposobnosti.

Ključne besede: nadarjeni učenci, Naravoslovne urice, eksperimentiranje

The Inclusion of Gifted Pupils at the Implementation of the Interest Activity of the Science Class

Abstract

Gifted pupils have a special ability or talent, with which they can greatly contribute to society. The teacher's task is to help develop these skills in learners and to develop the ability to find new answers to questions. At school we encounter the problem of how to involve talented students as actively as possible and to offer them new challenges and connect them in order to transfer their knowledge to others. With the help of gifted pupils from higher grades, we have created an interest activity in the field of science and enabled them to prepare experiments and lead activities for younger school children. Thus they have learned a new way of working, where they could show their leadership skills and their talent. They transferred their knowledge to younger students from lower grades, and encouraged their observation, curiosity, thinking, reasoning ... This kind of work was positively accepted by the parents and other school workers. We know that gifted pupils are our greatest assets and should not be neglected, but to make the most of their abilities.

Keywords: gifted pupils, science classes, experimentation

Na začetku

V zadnjem času se je število tekmovanj v osnovni šoli zelo povečalo. Nekateri učitelji pripravljajo učence tudi na več tekmovanj in so s tekmovanji močno obremenjeni, kajti učence je treba zelo dobro pripraviti. Več tekmovanj je v zadnji, tretji triadi osnovne šole.

Kresnička je tekmovanje iz znanja naravoslovja, ki se je začelo pred tremi leti, v šolskem letu 2014/15. Tekmova-

nje organizira Društvo matematikov, fizikov in astronomov Slovenije (DMFA), ki je želelo spodbuditi zanimanje za naravoslovje pri mlajših učencih. Tekmovanje je namenjeno učencem od 1. do 7. razreda osnovne šole. Pomemben del tekmovanja so poskusi, ki jih učenci lahko naredijo tudi doma, bolj zaželeno pa je, da jih izvedejo v šoli. Naloge na tekmovanju so vezane na opazovanje poskusov ter na določene pojave, ki jih spremljajo.

Poskusi se večinoma navezujejo na vsebine v veljavnih učnih načrtih pri naravoslovnih predmetih.

Tudi na naši šoli smo se odločili, da k tekmovanju povabimo čim več učencev in s tem pri njih širimo naravoslovno znanje. Vendar se je pojavila težava, kako izvesti vse te poskuse, da bodo imeli vsi učenci enake pogoje pri tekmovanju.

Potek dejavnosti

Zato smo učencem na šoli ponudili interesno dejavnost Naravoslovne urice, kjer se lahko seznanijo s poskusi, se pripravijo na tekmovanje in razvijajo eksperimentalne veščine. Mentorstvo interesne dejavnosti je bilo dodeljeno meni kot vodji tekmovanja iz naravoslovja Kresnička. Razmišljati sem začela, kako bi v Naravoslovne urice vključila nadarjene učence iz 8. in 9. razreda, da bi skupaj z mlajšimi učenci razvijali naravoslovne spretnosti in opazovali, merili, razvrščali, domnevali, ugotavljali, grafično prikazovali podatke, brali tabele in grafe, beležili, sklepali, vrednotili ...

Zato sem se dokončno odločila, da v interesno dejavnost Naravoslovne urice vključim nadarjene učence, ki bi svoje znanje prenašali na mlajše učence, seveda z dogovorom z vodstvom in s svetovalno službo šole.

Za izvajanje interesne dejavnosti sem se dogovorila s skupino 12 nadarjenih učencev, ki bo pomagala pri Naravoslovnih uricah.

Skupaj smo iskali ustrezen termin dejavnosti in se temeljito pripravljali na njeno vodenje. Vsak nadarjeni učenec si je izbral eksperiment za določen razred iz razpisa tekmovanja, si pripravil eksperiment in poiskal vse pripomočke v šolskem kabinetu, nekaj pa tudi doma.

S skupino učencev smo se dobili skoraj vsak dan po pouku. Učenci so postavljali mnoga vprašanja: zakaj, kako, koliko ... Vsak dan so me presenetili s svojim razmišljanjem, vedoželjnostjo, pripravljenostjo in rešitvami poskusa. Naravoslovne urice so se hitro bližale in vodje delavnic (učenci) so bili dobro pripravljeni na izvajanje eksperimentov pred mlajšimi učenci šole.

Mlajši učenci so bili zelo navdušeni, da jih učijo »ta večji«. Nadarjeni učenci pa tudi zato, ker so lahko prenašali svoje znanje na mlajše učence.

Ob koncu interesne dejavnosti Naravoslovne urice smo bili zelo zadovoljni, najbolj veseli so bili nadarjeni učenci, ki so pripravili vse potrebno za izvajanje poskusov in vodenje dejavnosti. Prav lepo je bilo opazovati njihovo vodenje, kritično mišljenje in seveda motiviranost ter pripravljenost, da dodajo vrednost samemu učnemu procesu.

Slika 1: Naravoslovne urice za učence 2. razreda (foto: T. Hedžet).

Slika 2: Naravoslovne urice za učence 1. razreda (foto: T. Hedžet).

Zanimivo je bilo opazovati udeležence naravoslovnih uric, kako so bili motivirani in aktivno sodelovali. Naravoslovne urice smo z njihovo pomočjo popestrili in dokazali, kaj vse zmorejo naši učenci. Želimo si, da bi Naravoslovne urice zaživele na naši šoli. Nadarjenim učencem moramo omogočiti, da se na svojih močnih področjih potrjujejo, in jim velikokrat zaupati, da zmorejo veliko, potrebno je le malo spodbude, da si upajo in se dokažejo, ter verjeti, da to zmorejo.

Največje darilo zanje so bili nasmejani in zadovoljni udeleženci, prav s ponosom so jih opazovali in si ustvarili delovno disciplino.

Takšno izvajanje interesne dejavnosti je bilo velik izziv zame, še bolj pa za mojo skupino nadarjenih učencev. Upam, da bom s takim izvajanjem interesne dejavnosti s pomočjo nadarjenih učencev navdušila tudi svoje sodelavce.

Sklepne misli

Program za nadarjene učence je za vsako šolo velik izziv in vsi, ki delamo z njimi, si želimo, da bi vsak od njih našel svoje področje, ki bi ga izpopolnjeval, nadgrajeval in pri tem aktivno sodeloval.

Program dela z nadarjenimi učenci omogoča, da se učenci prostovoljno odločajo in uresničujejo svoje skrite zmožnosti ter da si sami izbirajo cilje na posameznem področju, dejavnosti, ki so jim najbližje, ter mentorja za uresničitev svojih ciljev.

Mentorstvo nadarjenim učencem je za vsakega učitelja odgovornost in prav je, da poiščemo nove izzive in tem učencem odpiramo nove poti.

Interesna dejavnost s pomočjo nadarjenih učencev pomaga prenašati znanje na mlajše učence in je dokaz dobre prakse, ki spodbuja vedoželjnost. S tem se nadarjeni učenci krepijo, rastejo in pridobivajo življenjske izkušnje, pozneje pa se hitreje vključijo v civilno družbo.

Menim, da je prav, da zanje poiščemo različne oblike dela in jih vključujemo v vzgojno-izobraževalni sistem, kjer bi lahko bili učiteljevi asistenti.

Zavedati se moramo, da so nadarjeni učenci skupina otrok, ki z nami odkrivajo vedoželjnost, zadovoljstvo in so nam v izziv, saj z nami delijo svoje odraščanje. Če bi zapravili svoje talente, bi bila to velika izguba za družbo, državo, še posebej pa za samega otroka.

Slika 3: Zadovoljstvo po uspešnem delu (foto: T. Hedžet).

Viri in literatura

- [1] Juriševič, M. (2012). *Nadarjeni učenci v slovenski šoli*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- [2] George, D. (1997). *Nadarjeni otrok kot izziv*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- [3] http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/devetletka/program_drugo/Odkrivanje_in_delo_z_nadarjenimi_ucenci.pdf